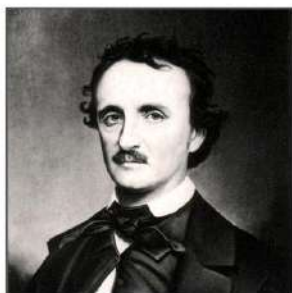

Edgar Allan
Poe

Havran
a jiné básně

Půjčujeme:

knihy / časopisy / noviny / mluvené slovo /
hudbu / filmy / noty / obrazy / mapy

Fpřístupujeme:

wi-fi zdarma / e-knihy / on-line encyklopedie /
e-zdroje o výtvarném umění, hudbě, filmu

Pořádáme:

setkání s autory / přednášky / koncerty /
filmová představení / výstavy /
aktivity pro děti a jejich rodiče / čtení

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.facebook.com/knihovna

www.e-knihovna.cz

Znění tohoto textu vychází z díla Havran a jiné básně tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Bursík & Kohout v roce 1891 (POE, Edgar Allan. *Havran a jiné básně*. Přel. Jaroslav VRCHLICKÝ. Praha: Bursík & Kohout, 1891. 70 s.).

Elektronický text byl získán z otevřeného projektu [Wikizdroje](#).

Text díla (Edgar Allan Poe: Havran a jiné básně), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), není vázán autorskými právy.

Citační záznam této e-knihy:

POE, Edgar Allan. *Havran a jiné básně* [online]. Přel. Jaroslav VRCHLICKÝ. V MKP 1. vyd. Praha: Městská knihovna v Praze, 2013 [aktuální datum citace e-knihy – př. cit. rrrr-mm-dd]. Dostupné z:

http://web2.mlp.cz/koweb/00/03/92/94/91/havran_a_jine_basne.pdf.

Vydání (obálka, grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 30. 7. 2013.

OBSAH

Z předmluvy básníkovy	6
V omluvu překladatele	6
Havran.....	8
Lenora.....	15
I.....	15
II.	15
III.	15
IV.....	16
Hymnus.....	17
Sloky Heleně.....	18
Kolosseum	19
Heleně.....	21
Své matce	24
Zvony	25
I.....	25
II.	25
III.....	26
IV.....	27
Annabel-Lee	29
Eulalie.....	31
Ulalum.....	32
F – S. S. O – D.....	36
Spící.....	37
I.....	37
II.	37
III.....	38
IV.....	38
Očarovaný palác	40
Ostrovu Zante	42
Zem snů.....	43
I.....	43
II.	43

III.....	43
IV.....	44
V.....	44
Město v moři.....	46
I.....	46
II.....	46
III.....	47
IV.....	47
Někomu v ráji.....	48
Eldorádo.....	49
Údolí neklidu	50
Sen ve snu	51
I.....	51
II.....	51
Ticho	52
Červ dobyvatel.....	53
Pro Annie	55
Svatební Ballada.....	59
Israfel	61
F.....	63
Já nedbám... ..	64
M. L. S.....	65
Jezero	66
Duchové mrtvých	67
Země vil.....	68
M. L. S.....	70

Z předmluvy básníkovy

Pro mne nebyla poesie cílem, jež si kdo určuje, nýbrž vášní, a s vášněmi třeba zacházeti s největší šetrností, nelze jich vzněcovati svévolně v naději nepatrných výhod neb ještě nepatrnějšího úspěchu u obecnstva.

E. A. Poe

V omluvu překladatele

Básně tyto jsou hluboké a mihotavé jak sen, tajuplné a bezvadné jak křišťál; překlad básní těchto tak zúmyslných a tak koncentrovaných může býti lahodným snem – ale může býti jedině snem.

Charles Baudelaire

J. V. Sládkovi
v oddanosti bratrské, v paměť společných snah a stejné práce

Havran

V půlnoci kdys v soumrak čirý
chorý bděl jsem sám a sirý,
nad věd zapomněných svazky
starými jsem skláněl líc –
Skoro schvátilo mne spaní,
an ruch lehký znenadání
ozval se jak zaklepání
na mé dveře – a zas nic.
„Návštěva to,“ pravím k sobě,
„klepá na dveře, víc nic –
pouze to a pranic víc.“

Jasně pamět má mi praví:
Prosinec byl mrazný, tmavý,
mroucích uhlů reflex žhavý
odrážel se od dlaždic.
Toužil jsem po kuropění,
marně hledal těchy v čtení,
na Lenoru zapomnění,
andělů již na tisíc
zárnou děvů ‚Leonora‘,
andělů zve na tisíc –
Zde již nemá jména víc.

Purpurné se clony hnuly,
hedvábem svým zavzdychnuly,
plní se a vlní mysl
bázně také neznajíc;
takže srdce si dodávám:
„Návštěva,“ si předříkávám,
„o vstup žádá,“ – v útřest vstávám –
„bloudí u mých okenic, –
návštěva...“ – si předříkávám –

„ždá vchod u mých okenic, —
to je to – a pranic víc.“

Nabyla má duše síly,
neváhal jsem ani chvíli:
„Pane,“ děl jsem, „nebo paní,
nemyslete na to víc;
pravda jest, mne zmohlo spaní,
neslyšel jsem znenadání
vaše lehké zaklepání
na své dveře, věřte, víc
nebyl jist jsem, že vás slyším —“
Otevru své dveře — nic —
Venku tma a pranic víc.

Dlouho do tmy patřím snivý,
stojím, duše má se diví,
v strachu sny si, jaké nikdo
neměl ještě, spráda jíc.
Ticho kolem nezrušeno;
leč v tom tichu jedno jméno,
„Leonora“, vysloveno
šeptem znělo a víc nic.
Já je šeptal: „Leonoro!“
echem znělo zmírajíc —
Pouze to a pranic víc.

Nazpět v komnatu se vracím,
žhavou duší v sny se ztrácím,
zas to slyším zaklepání
hlasněji než dřív a víc.
„Jistě,“ pravím, „jistě kdosi
klepá v okně, o vstup prosí,
podívám se na to, cosi
straší u mých okenic —

Ticho, srdce! Vyšetřit chci
taj ten u svých okenic. —
To je vítr a nic víc.“

Otevru své okno rázem,
vířivým tu letem na zem
snesl se a kráčí Havran
statný, jakých není víc;
nevším si mne trochu ani,
nestanul, dál bez váhání
kráčel, jako pán či paní,
tak měl přitom vážnou líc.
Nad Pallady vletěl sochu
nad dveřmi, měl vážnou líc —
Vzletěl, used, a nic víc.

Ebenový pták ten v zjevu
obřadném tak, v přísném hněvu
do úsměvu trochu zjasnil
moji truchlou, smutnou líc.
„Ač máš chochol ostříhaný,“
děl jsem, „nejsi sketa planý,
stará šelmo z Noci brány
břehem jejím těkajíc,
rci své panské jméno v Pekle
břehy Pluta těkajíc!“

Na to Havran: „Nikdy víc!“

S žasem na toho zřím ptáka,
nemešlo, jak jasně kdáká,
ač z té jeho odpovědi
nemohl jsem si vybrat nic. —
Však to dlužno uvážiti,
zřídka se to stane v žití,
ptáka že je možno zřítí,

jenž by sletěl z okenic,
ptáka nebo zvíře, které
na sochu si sedajíc
zvalo by se: „Nikdy víc!“

Pták na klidné soše seděl,
pouze jedno slovo věděl,
jeho duše v něm jen byla
jiné řeči neznajíc.
Neřek více slovo jiné,
nezčeřil své peří stinné,
až já zavzdych: „Tak vše mine –
druhů měl jsem na tisíc,
i ten zítra opustí mne
Nadějí jak na tisíc.“

A pták pravil: „Nikdy víc!“

Vhodnou řečí tou když zrušil
kolem ticho, já jsem tušil:
Bohatství to jeho celé,
neví chudák dál již nic;
jistě stihla jeho pána
Osudu za ranou rána,
takže duše jeho štvána,
v refrén jeden zoufajíc
pohřbila svou všecku Naděj,
v truchlý refrén zoufajíc,
v refrén: „Nikdy, nikdy víc!“

Posud Havran ve svém zjevu
žal můj měnil do úsměvu,
lenošku teď posunul jsem
k dveřím, k soše, jemu v líc;
zvolna klesám do sametu,
duma dumu stíhá v letu,

v myšlenkách mi sjede z retů:

„Šelma ta, zlo zvěstujíc,
co chce příšerná a šerá
šelma ta zlo zvěstujíc,
krákající: „Nikdy víc!““

V domněnky jsem upad zcela,
duše má se zamlčela,
zřítelnice ptáka zřela
v srdce moje hárajíc;
zvědět víc má chuť se nesla,
skrání má pohodlně klesla
v měkký samet mého křesla,
lampy zář kam šlehajíc,
fialový samet křesla
osvítla šlehajíc,
kam nesesne Ona víc!

Ve vzduchu se vůně chvěla,
jak by z kaditelníc spěla
Serafů, jichž kroků echo
jizbou znělo zmírājíc.
„Bídny!“ křiknu, „v tvoji těchu
anděly Bůh seslal v spěchu,
by tvá duše v moři vzdechů
nepenthes to lokajíc
na Lenoru zapomněla
sladký mok ten lokajíc.“

Na to Havran: „Nikdy víc!“

„Proroku!“ dím, „čárných zraků! –
Věštče, ďáble nebo ptáku! –
Satan slal tě, či Bouř z mraků
štvala tě se vztekajíc
bídneho, však duše chladné,

v okouzlené kraje zrádné,
k tomu krbu, Strach kde vládne,
rci mi pravdu a nic víc –
Jest v Gilead balzám těchy? –
Rci – jen to rci a víc nic!“

Načež Havran: „Nikdy víc!“

„Proroku!“ dím, „čárných zraků! –
Věštče, ďáble nebo ptáku!
Pro Nebe i Boha prosím,
jež i ty ctíš – těkajíc
duše mořem trudů, hněvu,
zda obejme zářnou děvu,
v Ráji ,Lenorou‘ již v zpěvu
andělů zve na tisíc? –
Zářící tu krásnou děvu
zdali uzřím lící v líc?“

Na to Havran: „Nikdy víc!“

„Vari! Slovem tímto z prahu,
ptáku, ďáble, starý vrahu,
v Peklo zpět neb v bouř, jež hnala
sem tě do mých okenic;
ani pera nenech tady,
ani slova z lži své, zrady,
v samotě mé beze vnady
nech mne, opusť sochy líc!
Přestaň rvát mi srdce, šelmo,
klid’ se z dveří prchajíc!“

Načež Havran: „Nikdy víc!“

A tak Havran neslét, sedí,
stále sedí, na mne hledí,
Pallady dál sochy bílé
černým křídlem cloní líc;

jeho oči zář mne svírá,
takto snící démon zírání,
lampy zář jej obestírá,
jeho stín kol vrhající,
a má duše z toho stínu
nevzchopí se zoufající,
nevzchopí se — nikdy víc!

Lenora

I.

Ach, rozbita je zlatá číš! Odletěl pro vždy duch!
Jek znovu slyš! – Neb duše již bloudí, kde Styxu pruh!
Co Guy de Vere chceš, že nepláčeš? Teď plač neb nikdy víc!
Tvá láska ach, zde na márách! Viz Lenořinu líc!
Kéž pohřební píseň zazněla! – Kéž čten již mrtvých rituál!
I nešpory pro tu, jež umřela, v tom, co květ jejího mládí plál,
žalm pro tu, dvakrát jež umřela, tím že květ jejího mládí plál!

II.

Ji měli jste rádi, že bohata, vám protivna pro pyšný rod,
když slabým zdravím podřata umřela, bylo vám vhod!
Jak bude zpíváno requiem a jak čten bude rituál
od vás, vy lidé očí zlých, od vás, jimž s jazyků led vál,
když v smrt jste vyštvali nevinnost, co květ její mladosti plál?

III.

Peccavimus! však dosti již všech šílených záchvatů!
Ať k bohu stoupá, smrt' zdeptat výš ta píseň Sabbatu!
Lenora líbezná napřed šla vítězná, za ní šla Naděj v Nebe,
jak odsud spěchala, v zoufalství nechala pro dítě, nevěstu,
tebe!
Pro tu, jež teď, spí tichá, hled', tak plna přísných kras!
Plá žitím zlatých vlasů změť, však v očích život zhas',
plá ještě žitím vlasů změť, však smrtí zrak jí zhas'.

IV.

Pryč! Samý ples, hrud' lehká dnes, lkát nechci v tísní mdlob!
Spíš andělu pomoci do nebes paianem zašlých dob!
Ať zmlkne znovu ruch, ať sladký její duch v své veselosti
jemně
tím zvukem se nezleká, jenž letí do daleka od zatracené
země!
K přátelům k výšinám, od vrahů v hloubi tam duch uražen
vzlét' výše,
tož z hlubin Pekel vysoko až do Nebeské říše,
odsud, kde vzdech a ston, tam, kde je zlatý trón, v bok vládci
Nebeské říše.

Hymnus

V šer — úsvit — ve polední čas —
Marie! zpěv můj slyšela's!
Ať v dobru, zlu — v ples, žal — vzplá hrud',
vždy, Matko Boží, se mnou buď!
Když lesklé spěly hodiny,
mrak nebe nekryl jediný,
můj duch, ač oň Tys chvěla se,
k Tvým, k Tobě veden ke spáse;
co Osudu teď kalí zlost
mou Minulost i Přítomnost,
dny Příští nechť se zaskvějí
po Tobě, po Tvých nadějí!

Sloky Heleně

Tvá krása, Heleno, tím pro mne jest,
co Nikejské ty lodě z dávných dob,
po kterých mořem vonným, plným hvězd,
ku břehům rodným z bouře zlob
spěl plavec zachráněn, pln mdlob.

Zvyklého bloudit mořem zoufalosti
mne vedly ke krbu Tvé zpěvy Najady,
vlas hyacintový, tvář lépe souměrnosti
je slávě staré Hellady,
k dávného Říma velikosti.

Ve okna zářném výklenku dlíš,
jak socha zříš a hledíš ke mně,
z achatu lampu v ruce jemně!
Ó Psyché, která přicházíš
ze Svaté země!

Kolosseum

Ó type staré Romy! Bohatá
ty schráno vznešeného rozjímání,
již Čas tu nechal slávy, moci pln,
že konečně – po mnohých, mnohých dnech
pálící žízně a únavné pouti
(po zdrojích moudrosti, jež tajíš v sobě),
zde klečím pokorný a jiný člověk
v tvých stínech lokaje rád v duši svou
tvou velikost, slávu, chmurný majestát!

Ó Časy! Ohromnosti! Vzpomínky!
Ó Mlčení! Ó Spousto! Tmavá noci!
Teď cítím vás i svatou přísnost vaši!
Ó kouzlo větší, než král Židovský
kdys v Gethsemanské učil zahradě!
Ó větší toho, Chaldej blouznivý
jež hltavě pil z ticha klidných hvězd!

Zde, bohatýr kde padl – padá sloup!
Zde, divadel kde orel v zlatě plál,
stráž půlnoční teď koná netopýr!
Zde, římských dam kde pozlacený vlas
dul větrem, bodlák se a třtina chví!
Kde vladař na trůnu se protahoval,
jak prelud v zdiva maltu prchajíc
mdle osvícena srpem měsíčním
se smýká hbitě tichá ještěrka!

Stůj přece! – Břečtanem ty kryté zdi –
ty římsy shnilé – sloupy zčernalé –
ty staré frisy – vetché trámoví –
ty drobící se hlavice – ta tříšť –
to šedé kamení, zda to je všecko,

co z nádhery té, slávy, velikosti
hlod Hór zanechal Osudu a mně?

„Ne, všechno!“ Ohlas odpovídá, „ne!“ –
„Hlas, věští zvuk se dere stále z nás
a z rumů všech se zvedá k mudrci,
jak zvedá k slunci zpěv se Memnonův!
My ovládáme i hruď nejmocnějších,
my obřím duchům vládnem despoticky,
bez moci nejsme bledé kameny.
Ne všechna naše moc ta tam i zvěst,
ne všechnen velké naší slávy vděk,
ne všechno kouzlo, jež nás obšťirá,
ne všechno tajemství, v nás které spí,
ne všechny upomínky, ozdobou
jež visí na nás, skrývají nás v šat,
jenž nad háv slávy lépe halí nás.“

Heleně

Já jednou zřel tě — jednou — před lety:
let kolik tomu, nevím, málo jen.

To půlnoc byla v červenci a s výše
v úplňku luny rovné tvou duši,
jež srážnou cestu hledala si nebem,
jak hedváb stříbrný do ticha padal
mdlý závoj světla v sen a výdechy
na pozvednuté k nebi obličej
tisíci růží v okouzleném sadě,
kde vítr nehnul se, leč na špičkách —
na tváře zvednuté těch růží padal,
jež za to světlo lásky odvetou
své vonné duše v extatické smrti
zpět dýchaly, na tváře růží padal,
jež smály se a mřely v sadě zpitém
tou sladkou tvého zjevu poesíí.

Na fialkovém záhoně já bílou
jsem viděl Tebe v pololeže, měsíc
co padal na zvednuté tváře růží
a na tvé zvednuté — žel, v Zármutku!
Zda Osud nebyl to v té letní noci,
zda Osud (zvaný též Zármutek),
jenž velel mi, stát u vrat sadu toho
a vdechovat dech ospalých těch růží?
Ni kroku. Nenáviděný svět spal,
jen ty a já ne! (Nebesa! ó Bože!
jak buší srdce, ta když slova sloučím!)
jen ty a já ne! Stanul jsem a patřil
a v mžiku tomto zmizelo mi všechno,
(ó pomni jen, ten sad byl začarován!)

Měsíce zhasl svit již perlový,
omšené lávky, stezky točité
a šťastné kvítí, stromy štkající,
víc vidět nebylo i růží vůně
zbožňujícího vzduchu v loktech mřela.
Vše haslo – vyjma tebe, míň než tebe,
vše, vyjma božské světlo tvojich očí,
vše, vyjma světlo zvednutých tvých očí.
Já viděl ty jen – pro mne byly svět –
já viděl ty jen celé hodiny, –
já viděl ty jen, až mi zapad měsíc.
Co hrozných dějů srdce tam jest psáno
na krystalných těch sférách nebeských!
Co velkých trudů! Však těž nadějí!
A jaké jasné, tiché moře pýchy!
Co smělé ctižádosti! Jaká hloubka
a jaká nezměrná moc milování!

Teď zhasla zraku drahá Diana
na západ v loži mračen sytých bouří:
ty jak duch v stromech, jenž tě pohřbít chtějí,
do dálky znikáš, oči tvé tu zbyly,
jít nechtěly a nikdy neodešly:
Na cestu domů svítily mi v noci,
vždy (jak mé Naděje) tak byly se mnou,
vždy se mnou šly, mne provázely léty,
mí sluzi jsou, ač já jsem otrok jejich.
Je úkolem jich svítit, osvěcovat
a mojímu spasení být zářným světlem,
být očištěn tím elektrickým ohněm,
být posvěcen tím elysejským ohněm.
Mou duši plní Krásou (jež jest Nadějí),
kdes v Nebi v dálce jsou ty hvězdy, kleče
jež vzývám v smutných, mlčenlivých bděních;

co v plném lesku poledním je vidím,
je stále vidím, jak se sladce jiskří
dvě Venuše, jež nezhasíná slunce!

Své matce

Že cítím, andělská druž v Nebes výši,
když druhu druh svá přání šeptá sladká,
slov nemá z všech, jež nejvíc láskou dýší,
nad slovo zbožnosti a něhy: „Matka!“
Tož dlouho již tím jménem říkám tobě,
jež víc než matka jsi mi v těžkém boji,
smrt v srdce mé tě uvedla v té době,
kdy volnost dala duchu ženy mojí.
Má matka vlastní zemřela tak mladá,
mou byla pouze matkou, matkou tys
té, kterou duše má tak měla ráda.
Mně dražší nad onu, již znal jsem kdys,
tím nekonečnem, jímž má žena byla
nad život vlastní duše duši milá.

Zvony

I.

Slyš na saních zvonů zvuk –
stříbrozvuk!

Ký svět plesu v jejich písni se to shluk!

Slyš, jak znějí, znějí, znějí
v ledný zimní noci vzduch!

Rozptýlené hvězdy v reji,

zdá se, mžikat, zářit spějí

kříšťálový v nebes luh;

taktem svým, svým, svým

jak run čaruplný rým

v hudbu vln jich a jich tón

padá zvon, zvon, zvon, zvon

zvon, zvon, zvon –

s nimi v souzvuk cinkající, výskající zvon!

II.

Svatebních, slyš, zvonů zvuk,

zlatý zvuk!

Ký svět štěstí v jejich písni se to shluk!

Ký ples v noční vonný vzduch

rozházel jich sladký ruch!

Slyšíš tónů roztavených do zlata

směsici!

jichž se vlna vzpíná bohatá

k hrdličce, jež poslouchá je patříc dojatá

k měsíci!

Z jejich úzkých zvučných cel

jaký proud to libozvuků vzduch kol rozechvěl!

Trysk' a zněl,

a jak pěl,
o Budoucnu rozprávěl.
Rozkoš, kterou rozzvučel
se ten znící, houpající
zvon, zvon, zvon,
zvon, zvon, zvon, zvon,
zvon, zvon, zvon, —
rhythmem znící, cinkající zvon!

III.

Slyš na poplach zvonů zvuk. —
spěže zvuk!
Ký svět hrůzy teď se v jejich vír a zmatek shluk!
V poděšený noci sluch
křičí drsný tónů ruch,
strach je zbavil hovorů,
řvou jen, řvou jen ve sboru
chraptící!
V děsném skřeku „Smilování!“ křičí v plam,
blázni hádají se, chtějí hluchý překřičeti plam
výše, výše, výše k nebes končinám
zoufajíce letí tam,
odhodlány teď se zvedly,
by si teď neb nikdy sedly
v bok bledému měsíci!
Ó ten zvon, zvon, zvon,
jakou pověst bájí on
zoufalství!
Kterak ječí v stále větší vřavě dál,
jakou hrůzu v ňadra vzduchu rozchvěného svál,
slyš, jak zní!
Sluch však plně rozeznává
v břitkém lkání,

naříkání,
nebezpeč jak mizí, vstává.
Sluch ten rozeznává tón
v jejich jeku,
hvizdu, skřeku
padající, vzrůstající zhouby shon,
jak se ztiší neb vzpne k výši ve svém hněvu zvon,
ten zvon —
zvon, zvon, zvon, zvon,
zvon, zvon, zvon —
v nářku, v boji, ve odboji hřmící zvon!

IV.

Železných, slyš, zvonů zvuk —
smutný zvuk!
Ký svět vážných myšlenek se v jejich píseň shluk!
V tiché noci mrtvý vzduch
jakým děsem vpad jich ruch,
v naše srdce smutnou hrozbou jak se vryl!
Každý zvuk ten, jenž se valí
z jícnu jejich, rez jež halí,
jest jen kvil!
Ach ten lid, ach ten lid,
jenž má ve věži svůj byt,
sám tam zbyl,
a teď zvoní, zvoní, zvoní
a má v tom svou kratochvíl,
že se kámen kloní, kloní
k srdci, by je rozdrtil.
Nejsou muži, ženy též,
zvěř ni lidé, Ghulů spřež,
jejich král
do zvonění se to dal,

zvoní, zvoní, zvoní dál,
lkal
paian děsný jeho vůlí zvon!
Zajásá tu divě on,
jak uslyší onen zvon,
křičí, křepčí v jeden shon;
Taktem veden svým, svým, svým
kouzelný jak runský rým,
v paian, kterým hlučí zvon,
onen zvon,
s ním jde taktem tím, tím, tím
kouzelný jak runský rým
srdcem řinkající zvon,
zvon, zvon, zvon,
onen vzdychající zvon
v taktu on jde dále s ním, s ním, s ním
umíráčku zvoně ston, ston, ston
spjatý v šťastný runský rým
ježž lká zvon,
zvon, zvon, zvon,
ježž štká zvon,
zvon, zvon, zvon, zvon,
zvon, zvon, zvon
jak lká, ječí, duní v křeči zvon!

Annabel-Lee

I žila kdys, je tomu roků již řad,
u moře v království
mladičká dívka, již mohli jste znát
dle jména Annabel Lee;
ta s myšlenkou žila jen napořád,
že má mne ráda, že rád mám já ji.

Byl dítě jsem, ona dítě též
v tom u moře království;
víc naše láska byla než láska
má i mé Annabel Lee,
že křídlatí serafi v Nebesích
tu lásku nepřáli mně ani jí.

A proto se stalo a dávno to již
v tom už moře království,
že z mraků šleh' vítr a omrazil
mou krásnou Annabel Lee.

I přišli vzácní její příbuzní
a hned mně uloupili ji,
a pak ji zavřeli do hrobky tam
u moře v království.

Ni půl tak šťastni nejsou andělé,
tož nepřáli mně ani jí,
a to byla příčina (již každý zná
v tom u moře království),
že z mraku šleh' vítr v půnoci,
že zmrazil, v prach srazil mou Annabel Lee.

Však lásky naší byl silnější vzdor,
než láska starších než my,
než moudřejších, nežli jsme my,
a věru, že v Nebesích andělů sbor,

sbor duchů pod mořem nerozdělí
mé bytí a žití, mou duši od duše
té krásné Annabel Lee.

Svit luny nevzplá kdes, by sen mi nepřines
i krásné Annabel Lee,
neskočí hvězda v mrak, bych nezřel třpytný zrak
té krásné Annabel Lee,
k své nevěstě tam noc každou uléhám,
k té drahé, k té milé, ze všech již mám,
do hrobky na pomoří,
v hrob, tam kde moře hřmí.

Eulalie

Já sám jsem dlel,
kde vzdech a žel;
má duše jak hnijící bahno stála,
než krásná a sladká Eulalie
se cudnou nevěstou mou stala,
než zlatovlasá, mladá Eulalie
se usmívavou nevěstou mou stala.

Míň lesklý jest
lesk půlnočních hvězd
než oči té dívky zářící;
míň páry vloček plá,
jejž svit měsíční tká
nachem a perlami svítící,
než kadeř mojí krásné Eulalie
ta nejvíc nevšímána,
než kadeř jasnozraké mojí Eulalie
nejmenší, nejvíc zanedbána.

Pochyba! Žal! —
Ode mne dál,
mám duše její každý vzdech,
den celý mi
plá mocnými
paprsky Astarty žeh,
neb k ní obrací drahá Eulalie
svůj mateřský, snivý zrak,
neb k ní obrací mladá Eulalie
svůj fialkový zrak.

Ulalum

Kol nebe bylo smutné, popelavé;
a listí scvrklé a žluté v šeru —
a listí zkroucené, žluté v šeru;
to bylo v Říjnu pusté noci mhavé
roku, jež zapomnit nelze, tož v směru
blíž Auberské pusté tůně tmavé,
v té mhavé končině blíž Weyru,
blíž vlhké, Auberské bažiny tmavé,
kde straší Ghulové ve hvozdech Weyru.

Tam titanská alej kde se tměla,
v cypřiších bloudil jsem s duší svojí,
v cypřiších s Psychou, duší svojí;
to bylo v dnech, kdy hruď má, vulkán vřela
jak škvárů bystřice, jež se rojí,
jak sírná láva, když se rojí,
kde Jeanick vyčnívá, hora ztmělá,
na pólu nejzazším jež stojí,
s jekem se valí s hory, jež ztmělá
v mhách pólu na severu stojí.

Hovory naše byly přemítavé,
myšlenky sklané a žluté v tom šeru —
vzpomínky zdrané a žluté v tom šeru,
my nevěděli, že dny jsou v Říjnu mhavé,
ni rok že chýlí se k noci v svém směru —
Ó noci všech nocí v roku tom v šeru!
My nezřeli jezero Auberské tmavé —
ač cestovali jsme jednou v tom směru,
my nevzpomněli té Auberské bažiny tmavé,
kde straší Ghulové ve hvozdech Weyru.

A nyní, kdy noc již měla své stáří,
na orloji hvězd když jitro plálo,
na orloji hvězd když jitro stálo,
na konci stezky, mha kde se sváří,
tekuté, mlživé světlo tam hrálo.
Zázračný srpek jakýs tam září,
dvojím se rohem světlo to smálo,
Astarty dýmantný srp to tam září,
určitě dvojím rohem to plálo.

Já děl: Diany teplejší jest více;
ona se valí etherem vzdechů,
těká dle zvůle etherem vzdechů
a zřela, že slzy nevyschly z líce,
na které neumře červ a tak v spěchu
přišla sem ke mně přes souhvězdí Lvice,
ukázat k Nebi cestu nám v těchu,
ku míru Lethy vésti nás v spěchu;
ona se zvedla k nám přes odpor Lvice
svítíc svým zrakem v hvozdě a mechu,
šla s Láskou v očích doupaty Lvice,
zářící bleskla k nám v hvozdě a mechu.

Však zvedla Psyche prst svůj do výše
řkouc: Škoda, nevěřím hvězdy té plání,
bledému její nevěřím plání,
ó nestavme kroků a pospěšme spíše!
Ó prchněm, je třeba, lesem a plání!
Ve strachu, hrůze tak mluvila tiše
a její peruť se do prachu sklání,
chvěla se úzkostí, nechajíc tiše
v prach padat peruť svou v nářku a lkání,
smutně ji vléci prašnou tou plání.

Odvětím: Toto pouhé je snění,
pojd' me jen chvějným světlem tím dále!
Koupejme v křišťalném světle se dále!
To Sibylinské zářící chvění
plá Nadějí, Krásou dnes večer stále.
Hled', zvedá se třesoucí Nocí, jdouc stále!
Můžem jí věřit, být ujištěni,
že dobře nás povede, bezpečně dále,
můžem tím světlem být ujištěni,
že musí nás vésti dobře a dále,
neb nocí jdouc k Nebi se chví, zvedá stále!

Ztišil jsem Psychu, objal ji vřele,
zburcoval jsem ji ze smutných dum,
zmož jsem roj pochyb jejích a dum
a dál jsme šli v konec mýtiny ztmělé.
V tom brána nám v cestě – mrtvých to dům,
to se svým nápisem mrtvých byl dům
a já děl: Sestro, na brány čele
co psáno tam nese ten mrtvých dům?
A řekla: Ulalum! Ulalum!
Toť hrobka tvé mrtvé jest Ulalum!

Hned stalo se mé srdce popelavé,
jak listí scvrklé a žluté v šeru,
jak listí zkroucené, žluté v šeru,
já děl: „To Října jitro bylo mhavé
a v téže noci, kdy beze směru
v posledním roku šel jsem zde v šeru,
s břemenem těžkým až sem v tom šeru;
v té noci, všech nocí nejhorší věru,
ký Démon pokoušel v tomto mne směru?
Poznávám Auberské pleso teď tmavé,
ty planiny mhavé v okolí Weyru, –

Auberské bažiny poznávám tmavé
kde straší Ghulové ve hvozdech Weyru.“

F – S. S. O – D.

Chceš milována být? – Tvá hrud'
se cesty nevzdal, jíž teď jdeš!

Čím nyní jsi, tím vždycky buď,
čím nejsi, býti nepospěš.

Tak jemné tvoje způsoby,
tvůj vděk nad krásu větší skvost
ti nesměrnou čest způsobí,
pak láska – pouhá povinnost.

Spící

I.

Kdys o půlnoci, Červen byl,
pod lunou mystickou jsem snil
a rosnou parou, opiem
zlacený její dýchal lem,
to zvolna padalo po kapkách
na horstva mlčenlivý svah
a líně s hudby hlaholem
se lilo širým údolem.
Nad hrob se schýlil rosmarinm
lilie lehla na vln stín,
hrud' noříc mlhám do klína
v mech halila se ruina;
podobné Lethe jezero začlo být,
vědomým spánkem zdálo se snít,
ne za celý svět se probudit.
Vše krása spí! Ó hled'te sem,
do kořen okna jsou! Pod nebem
spí Irena se svým Osudem.

II.

Rci krásko jen, je sladký sen,
když okna tvá jsou do kořen?
Těkové vánky se stromů
okny se vplíží do domu,
bez těla, kouzelníků směs,
těkají jizbou, tu i kdes,
hýbají záclonou alkovny,
rej rozmarný a čarovný!
Pod víčkem tvým řas ve stíně,

kde spí tvá duše v hlubině;
a po zdech, po parketách skrádá
se stín, jak přelud stoupá a padá.
Ó krásko slyš, o čem pak sníš,
ó pověz, zda se nebojíš?
Z dalekých příšlas moří sem
zahradním stromům zázrakem.
Zvláštní tvá bledost i tvůj šat,
zvláštní vlas dlouhý, jenž ti spad...
To slavné ticho odevšad!

III.

Spí. Kéž můž' její spánek mít,
jak trvalý je, hlubý klid.
Ó nebe, rač jí štítem být!
Jizba ta v svatyně se mi mění,
to lože v smutnější v mém snění.
I prosím boha, ať tak sní,
zrak pro vždy zavřen v mlčení,
co v rubáších duchové chodí kol ní.

IV.

Má láska spí! Kéž může mít
sen její věčný a hluboký klid,
lez, červe, lehce v její byt!
Ať, hluboký kde starý les,
jí otevře se klenba kdes,
ta klenba, často jež otevřela
jak perutě dveří svých křídla ztmělá
v triumfu zbraní panoplii,
jež při pohřbu rod starý kryjí. —
Tam pustou hrobku v úděl vem,
po jejichž dveřích kamenem

házela často v dětství svém, —
tu hrobku s branou zvučící vzdechem,
již nerozdechne více echem,
jímž v bázni třásla se — dítě hříchu —
že mrtví to tam vzdychají v tichu.

Očarovaný palác

V nejzelenějším z našich údolí,
kde bydlí dobří andělé,
tam palác nádhernou kupoli
před lety vznášel vesele.
Na panství krále Myšlenky čněl
až do oblak!
Nad stavbou křídla nevztáh archanděl,
jež půl by krásná tak.

Prapory zlaté, žluté, přeslavné
tam plály a vlály na střechách
(to bylo všecko v době pradávné
juž jako v snách!)
A každý vánek, kterým až sem dych
tak slavný den,
po hradbách třpytných a věnčených
táh vůní okřídlen.

Poutníci v šťastném údolu
jasnými okny zřeli tam a sem
sbor duchů chodit v hlaholu
zladěné lyry tichým pohybem;
jich průvod kolem trůnu táh
(z porfyru byl!)
kam v lesku hodném slávy, v zář a nach,
pán této říše se posadil.

Rubíny, perletí se brána skvěla
v paláci nádherném
jí ustavičně spěla, spěla, spěla
vždy v lesku nesměrném
druž Ech, jichž bylo sladkou, milou péčí
pět neustále

tož hlasem, který každou krásou předčí
moudrost a ducha svého krále.

Však v hávu zármutku příhody zlé
obléhat začly králův pyšný hrad;
(ach, plačme, nikdy více v záři mdlé
on zítřek neuvidí vzplát!)
kol jeho domu všeka sláva,
jež kvetla, nach a jas
je zašlé vzpomínky jen truchlá zpráva
na starý, zašlý čas.

Poutníci, již jdou tím údolím teď,
rudými okny vidí jen
velikých forem fantastickou změt,
při hudbě, vzlyk a sten,
zatím jak příšerná bystřeň dravá
vybledlou branou co divá
valí se stále hnusná sem vřava,
jež chechtá se — však neusmívá.

Ostrovu Zante

Ty krásný ostrove, z nejkrásší květiny
jenž všech jmen nejluznější béřeš jmeno,
co krásných vzpomínek na zářné hodiny,
jak tebe i tvůj lid zřím, probuzeno!
Jak mnoho krásných scén tu ztraceného blaha,
jak mnoho myšlének o mrtvých nadějích,
jak mnohé vidění tu v duši moji sahá,
té, jež víc nežije na svěžích stráních tvých.
Ne více, ne, ten zvuk tak smutný, magický
vše změní, mne víc nedojmou tvé vnady,
nic na tě vzpomínka! Mně klet je pro vždycky
tvůj břeh, jenž vykládán je kvítím všady.
Ostrove hyacintů, ó nachové Zante!
Isola d'oro! Fior di Levante!

Zem snů

I.

Po cestě pusté a setmělé
kde chodí zlí jen andělé,
kde jeden Idol zvaný Noc
na černém trůnu třímá moc,
nedávno teprv na tuto zem
z nejzazší Thule přišel jsem,
z kraje, jenž skalný sráz, a tam, kde není Čas,
kde Prostoru je hráz.

II.

Tam bezdná údolí, sluje a tesy
tam bezmezné řeky a titanské lesy,
jichž tvar je těžko rozeznat
pro ustavičný rosy spád,
tam hory se řítí bez ustání
v bezbřežné moře, které v lkání
se zmítá v neklidu – věčný šum! –
až ku ohnivým Nebesům.
Jezera bez konce, jichž vody
jsou mrtvé jen a kalné brody,
ledové liljí sněhem jen,
jen lehnuvše na ně spí svůj sen.

III.

U jezer, jež své šíří tak vody,
ty dalné, mrtvé, šeré brody –
své ledné vody sněhem liljí jen,
jež lehnuvše na ně spí svůj sen –

Tam blíže řeky, blíže skal —
blíž řeky, jež šumí věčně dál —
blíž lesů — šedých u bařin,
kde mlok a ropucha hledají stín,
u bažin, rybníků pochmurných,
kde Ghulů bydlí rod nestvůrných, —
kde krajina nejvíc prokletá —
ta nejsmutnější ze světa —
kde poutníka potkává a straší
Minulost vzpomínek ve rubáši,
kde v závojích s vzdechy uniká
sta postav kolem poutníka,
kde přítel stíny bílé jej miji,
jež Nebi i Zemi připadly v agonii.

IV.

Pro ducha s bolů tisíci
kraj tichý to jest, blažící,
pro srdce, jež chodí v stínech rádo,
to právě Eldorado!
Však poutník, jenž sem cestu váží,
zřít zpříma sem se neodváží,
a taje zdejší se nezjevily
lidskému oku, jež se mýlí.
Tam, král chce tomu, na zákaz
se nezvedne víčko plné řas:
Tak smutná duše zří jen mdle
sem přijdouc kraj ten v černém skle.

V.

Po cestě pusté a setmělé
kde chodí zlí jen andělé,
kde jeden Idol zvaný Noc

na černém trůnu třímá moc,
z té mhavé, poslední Thule jsem
se nedávno vrátil v tuto zem.

Město v moři

I.

Smrt kynula a její trůn se vznes
v podivném městě v samotě kdes,
tam daleko tmavém na Západě,
zlí, dobří v klidu věčném pohromadě
nejlepší, nejhorší kde leží v řadě.
Oltáře, paláce, věží stráž
(ty nechví se, ač časem ohlodány)
s našimi v ničem nesrovnáš.
Kol větrem chvějným nevšímány
pod nebem tupě, v stínu těch věží
melancholické vody leží.

II.

Svit s nebe svatého jediný
v té noci neskane hlubiny,
jen krvavý od moře žeh
se mlčky klade v arkýře střech,
jak v dálku plnou září šleh
na dómech, vížkách královského bytu,
na chrámech, valech Babelských, v skrytu
plá zapomněných hájů, svítí
v tesaný břectan a v kamenné kvítí,
na řadě divných oltářů kmitá,
na jejichž frysech v řetězy oplítá
se fialka, maceška i réva hbitá.
Pod nebem tupě v stínu věží
melancholické vody leží
a věže a stíny jich tak se mísí,
že, zdá se, to všechno ve vzduchu visí,

co s pyšné věže s velebou
Smrt obr zří na vše pod sebou.

III.

Tu otevřené chrámy, hroby zející
s vod plochou na rovni jsou zářící,
však poklady ze spící pospolu
démanty v očích všech idolů,
ni mrtví s šperky veselými
nepohnou vod těch spoustami mdlými;
neb ani vráska nezčeří, běda!
hlad' křišťálnou, jež kol se zvedá,
proud neřekne, že větry svěží
kdes dují šťastnějším na pobřeží,
a záchvěv nepoví, že větry hrají časem
na moři s méně ohyzdným jasem.

IV.

Však ejhle! dech proráží vzduch!
Co vlna, – náhle divný ruch
a věže jakby odstrčily
hloub nořice se příboj shnilý,
jak vršky jich by sotva zanechaly
kdes prázdno v Nebi, jenž v závoj se halí.
Teď vlny planou rudějším leskem, –
hodiny dýchají matnějším steskem, –
když ve vzlyku jiného světa ztopí
se hloub a hloub to město v chvat:
z tisíců trúnů svých peklo se vzchopí
mu úctu vzdát.

Někomu v ráji

Tys tím vším pro mne byla, duše,
po čem jsem práhnul jedině,
na moři výspa milá, duše,
můj pramen a má svatyně,
kol plody, květy obsypána
jež byly mé v té pustině!

Ten dlouho trvat nemoh sen!
Proč vzplálas, Naději má, plna hvězd,
když kleslas v zmar a plen!
Já z lúna Budoucnosti slyším zvěst
ku předu, ku předu jen!
Nad Minulostí — chmurná strž to jest —
dlím bezduch, něm a vyděšen!

Ach běda, běda zhas
mi pro vždy žití svit
a Nikdy! Nikdy zas
(ten na písčíně znít
já slyším z moře hlas)
nemožno, aby orel zdrcen vzlít,
strom zkvět, jež zdrtil hromu ráz!

Mé dny jsou extase teskné,
mé noční sny jsou můj svět,
kde černý tvůj zrak se leskne,
kde plá tvých kroků sled,
vod věčných, bůh ví kde, proudy kdes bleskné,
etherných vírů, bůh ví kde, let!

Eldorádo

Šat plný stuh,
kýs čacký druh,
ve slunečnu i chladu
dlouhý čas jel,
a píseň pěl
si cestou k Eldoradu.

Však sestár v sled
hoch jako květ,
pak v srdce mu Stín chladu;
kamkoliv jel,
kraj nenašel,
jenž roven Eldoradu.

Když v sklonu byl
svých čackých sil,
Stín bludný potkal v chladu:
„Dej stíne zvěst,
kde kraj as jest,
jenž roven Eldoradu?“

„„Dál za ty hory
Měsíčné
dolem v Stín věčného chladu
jed' směle dál! —
— stín odvet dal —
chceš-li dojet k Eldoradu!““

Údolí neklidu

Kdysi tichý dol se skvěl,
jeho lid v něm nebydlel,
do války šel s brannou mocí
a hvězd očím svěřil v noci,
s výše azurných ať věží
květy v záhonech mu střeží,
v jejichž každíčkový dem klíně
rudé slunce zdřimlo líně.
Nyní poutník přizná rád
smutné této země chvat,
nic tu nechce klidně spat;
pranic mimo vzduch, jenž spouští
nad tou magickou se pouští.
V tyto stromy vítr nezadych,
mořem ledným chví se každý z nich
kolem Hebrid mlhavých.
Větrem nepohnou se mraky věru,
nepokojným nebem táhnou v šeru,
z nich to šustí z rána ku večeru
do fijalek, jichž tu leží řady,
jako lidských očí myriady,
do lilií, stvol jichž nakloněn
pláče nade hrobem beze jmen.
Tak se vlní; s vonných dští jim hlav
věčné rosy ve krůpějích splav,
věčné rosy ve krůpějích jemných stvolů
věčné slzy v drahokamech dolů.

Sen ve snu

I.

Na čelo vem to políbení
a přej, ve chvíli rozloučení
se přiznat ku tomuto snění:
Ty pravdu máš, když myslíš, den
můj každý že byl pouhý sen,
však jestli Naděj prchla nám,
ať ve dne, v noci, nevím sám,
ať ve snu, bdění zmizela,
odešla – míň než docela?
Vše, co tu zříme, neb zřít jen
se domníváme, v snu jest sen.

II.

Já v středu hukotu jsem dlel,
kde břeh se pod přívalem chvěl,
já písek, zlatel plál,
měl v ruce, jak jsem stál.
Jen hrstku! Jak se začal třást
skrz prsty moje ve propast...
Jaká strast! jaká strast!
Ó Bože, nelze v ruky stisku
zadržet jedno zrnko písku?
Což Bože, jedno jedině
neurvat vln těch hlubině?
Vše, co tu zříme, neb zřít jen
se domníváme, jest v snu sen?

Ticho

Jsou věci vtělené, jsou vlastnosti,
jež v sobě ukrývají život dvojí,
jenž stvořen co typ dvojí jsoucnosti
z hmoty a světla, tělo, stín se rojí.
Jak břeh a moře, tak je dvojí Tiš,
je tělo, duch; ta pustých na místech
pokrytých čerstvou travou, pláč a vzdech
vděk přísný, lidské upomínky tíž
děs berou jí, ta sluje „Nikdy již!“
Tělesné Ticho, kdo by se ho bál?
Zlé moci v tomto bysi neshledal.
Však Osud chvatný kdyby v zlobě
stín jeho náhle proti tobě hnal,
(bez jména elf to z pustých míst a skal,
kam člověk nevkročí,) Bůh pomoz tobě!

Červ dobyvatel

Vizte! Sváteční noc
v těch osamělých letech posledních.
I přišlo křídlatých andělů moc
plačících, v dlouhých závojích,
ti sedí v divadle drama zřít
o strachu, marných nadějích,
chvillemi orchestr slyší znít,
to vzlyk sfér vzdálených.

Tvar mají herci jak bůh v nebi sám,
zní šept jich, tlumený hlas,
ty loutky zmítají se sem a tam,
přijdou, odejdou na rozkaz
ohromných tvorů, kteří nahoru
strkají dekorace, dolů zas
a střásají s perutí kondorů
Zmar netušený v ráz!

To pestré drama — věřte mi jen!
se z mysli neztratí,
s Fantomem daným davu v plen,
jejž však dav neschvátí,
ve kruhu, který v jednom víření
v týž bod se navrátí,
hry osnovou kde mnoho Šílení,
víc Hříchů a Děsu v závratí.

Však vizte! V středu herců těch
v před kráčí stínu lezoucího zjev!
Zjev rudý krví krouť se v spěch
na scénu pustou, kde ztich zpěv;
hle, krouť se, krouť, zhlť herce v mžik
v smrtelném objetí jeho hněv,

před červa spárem zní andělů vzlyk,
tam tmí se lidská, ssedlá krev.

Tma! – Uhasnula světla již,
na tvory v hrůze padat začíná
opona černá příkrovu jak tíž,
jak bouře valí se, rozpíná,
rve šat si, vstává v hrůzy záchvatu
díc andělů bledá družina
že „Člověk“ jmeno toho dramatu,
„Červ dobyvatel“ jeho hrdina.

Pro Annie

Dík nebi! Zlé krise
minula tíž,
a zdlouhavá nemoc
je skončena již
a zimnice život
je zmožena již.

Cítím jen s žalem,
že síla ta tam,
nehnu ni svalem,
jak ležím tu sám;
však což! pořád líp mi,
cítím to sám.

Tak tiše ležím
teď v loži svém,
kdo zří mne, řekne,
že mrtvý jsem,
zachví se, pomyslí,
že mrtvý jsem.

Vše lkání i štkání
vzdech, stonů zvuk
utichly nyní
i děsný ten tluk,
ten hrozný v mém srdci
ten strašlivý tluk.

Ošklivost – mdloba –
pád údů všech,
jenž i můj mozek
šílenstvím zžeh,
ustály s „žití“ zimnicí,
dech jejíž mozek mi zžeh.

Z muk všech ta nejhorší
prchla též v dál —
děsný ten mučivý
žízně mé pal
po řece sírné, kde
Vášní vře kal;
pil jsem a ztišil se
mé žízně pal.

Vody jsem napil se,
jež stéká tiše
málo stop pod zemí
z chladivé skrýše —
dost blízko pod zemí
z mělké jen skrýše.

Ach, ovšem blázen jen
řící teď může,
že jizba má tmavá jest,
že úzké mé lůže.
Nikdo přec neměl kdy
jiného lůže,
kdo chce spát, musí mít
právě to lůže.

Tantalsky zmítán dřív
zde tich můj duch,
po růžích nevzplá víc
touhy mé vzruch —
po myrtách, po růžích
starý ten vzruch.

Sní nyní, v klidu tak
co tiše leží,
světější o vůni
macešek svěží

i myrtů o vůni
s maceškou svěží,
routou a maceškou
cudnou a svěží.

Leží tak blaženě,
ve snách se houpá
v mé Annie věrnosti,
kráse se koupá —
v kšticích mé Annie se
jak v lázni koupá.

Něžně mne zlíbala,
hladila pak,
až jsem jí na ňadrech
v sen zavřel zrak, —
v ráji těch ňader v sen
zavřel svůj zrak.

Teple mne přikryla,
když tma kol již,
anděly prosila,
by sňali mou tíž —
i královnu andělů,
by vzala mou tíž.

(Jist její láskou) tich
spím v loži svém,
na pohled řeknete,
mrtvý že jsem —
dřímám tak (s láskou svou)
na loži svém,
na pohled řeknete,
mrtvý že jsem,
v bázni se zachvíte,
mrtvý že jsem!

Však srdce mé zářnější
jasnější plá,
nad nebes hvězdy vše
pro Annie plá —
neb světlem lásky mé
pro Annie plá,
myšlenkou na oči
své Annie plá.

Svatební Ballada

Na prstu prsten mám
a věnec nad čelem,
šperk, hedváb, drahokam
co libo tu i tam,
teď šťastna jsem!

Řek poprv, že má mne rád,
že drahá jemu jsem,
ňader jsem cítila chvat,
zněl hrobově slov jeho spád
jak onoho hlas, jenž mlád
v údolí, v bitvě pad,
teď šťastným dřímá snem.

By zkonejšil můj děs,
mne zlíbal nad čelem,
a duch můj v snění kles,
ke hřbitovu mne nes,
že vzdech můj za ním se nes:
(jenž přede mnou mrtev spí kdes).
Teď šťastná jsem!

Tak, slovo padlo již,
slib zachvěl pro vždy rtem,
má věrnost mrtva již
i srdce, v kterém tíž —
ten prsten nevidíš?
Důkaz, že šťastna jsem.

Dej bůh se probudit,
neb divným dřímú snem,
v mé duši zoufalý cit,
že on sám, jenž v hrobě skryt,

že mrtvý teď šťastný nemůže být,
co šťastna jsem!

Israfel

Dlí na Nebi duch archanděl
„jest lyrou srdce jeho svaz,“
tak s divou slastí žádný nezapěl
jak anděl Israfel,
že vířivé hvězdy – mythus jak děl –
ustaly v hymnách svých, pokud jim zněl
kouzelný jeho hlas.

Luna se zachvěla
v nejvyšším vzletu,
v lásky své vznětu
něhou se zarděla
a její, by slouchal, rudý žeh
s prudkými Plejadami v spěch
(je sedm všech),
zastavil v Nebi běh.

I pravili (hvězd těch sbor
i každý, kdo naslouchal),
že Israfelův žár
je oné lyry dar,
s kterou on sedí a zpívá dál,
ten divý, živý čár
z těch zvláštních strun že vál.

Však chodil oblohou ten duch,
kde hlubé dumy jsou povinností,
kde Láska je celý bůh,
kde Hurisek oči
tu všecku krásu hostí,
za níž se k hvězdám zor točí.

Máš pravdu, anděle,
že zpěv ti na posměch

bez vášně znící, nesměle.
Měj laur vždy na čele!
Ty nejlepší, že nejmoudřejší z bardů všech,
žij dlouho, vesele!

Nebeské nadšení
s žhoucími rhythmami, jež tvá budí pěst,
tvůj ples i láska, hoře, šílení
s tou žhoucí lyrou v shodě jest.
Můž' právem ztichnout zástup hvězd.

Tvým Nebe; naším tady však
je radostí a stálých trudů svět,
co zveme květ – je pouze květ...
Stín tvého úplného štěstí v zrak
nám plným sluncem hned.

Kéž tam bych dlel,
kde Israfel,
však na mém místě on zas;
s tak divou rozkoší by nezapěl
smrtnou píseň as,
však nad tento zpěv by divočejší zněl
mé lyry v oblohu hlas.

F...

Má drahá! V středu smutků zlých,
jež oblétají cestu mou,
(ach, smutnou tak, že nepostih
zrak na ní jedné růže sníh,
to útěchou mi jedinou,
že tvoří Ráj v nad líbezných
sny o tobě, jak duší jdou.

Vzpomínka na tě v duši mé
jest bájná výspa zářivá,
kol které moře divě řve
kdes daleko a vše, se rve,
co bouř tam zuří dunivá,
leč nebe stále v kráse své
na výspu tu se usmívá.

Já nedbám...

Já nedbám, zemský los můj teď,
že málo země v sobě tají,
že leta lásky za oběť
vteřině záští propadají;
já nelkám ani, sladké dítě zlaté,
že blažší než já, kdo tu nešťasten,
lkám, o můj osud vy že starost máte,
jenž poutník jsem tu jen.

M. L. S.

Nedávno ten, kdo píše tyto řádky,
v bláznivé pýše mohutnosti ducha
„moc slova“ hájil – a to popíral,
že v mozku může vzniknout myšlenka,
jež nad výraz by lidské řeči šla:
Teď, jako v posměch na ten prázdný hovor,
dvě slova, – cizí sladké dvojzvuky –
italské tóny, k šeptům stvořené,
andělů spících v luně „o rose,
jež Hermon jímá perlí řetězem“ –
z dna propasti, že srdce vytáhly
mi nemyšlené posud myšlenky,
jež duší myšlenek jsou, bohatší
a divější, božštější vidění
než seraf, sladký lyrník Israfel,
(jenž „nejsladší má hlas všech tvorů Boha“)
směl vyslovit by. Kouzlo mé to tam.
Z třesoucí ruky pero padá již.
Tvé jméno za text, ač to rozkaz tvůj,
psát nemohu – ni myslit, mluvit –
ach, cítit ne; neb nelze citem zváti
tu zastávku na zlatém prahu brány,
jež otevřena ke snům dokořán,
kde v extasi na průhled nádherný,
kde s chvěním na pravo i levo zřím
i podél celé dráhy, se všech stran
ve purpurových parách, v daleku
kde zrak se ztrácí – tebe jedině.

Jezero

To v mládí mého vesně los můj byl,
kout v dalším světě jsem si oblíbil,
to místo miň rád mít nemožno bylo,
svou samotou mne okouznilo,
tůň divoká, dokola černé skály,
na nichž se strmé sosny pozvedaly.

Když noc však vrhla svůj šat v dol
na tento kout, jak na vše kol,
když mystický vítr tu vál,
s ním nápěv divný spěl v dál:
ach, tenkrát já se vzbudil děsem,
jenž osamělým táh tím plesem.

Však tento děs, to nebyl strach,
cit chvějné rozkoše v něm táh,
cit, jež mne nepřinutí vysloviti
strž drahokamů, která ohněm svítí,
ni láska, Tvá kdyby to mohla býti.

Smrt hostil peřejí těch jed,
v jich jícnu čekat hrob jsem zhled
na toho, smutným myšlenkám
jenž chtěl by těchu dáti tam
a jehož duše, žalem když stůně,
Ráj udělat můž' z tmavé té tůně.

Duchové mrtvých

Až bude duch tvůj černým snem
pod šedým spáti kamenem,
z celého davu nevnikne žádný
v taj hrobu chladný.

Bud' v samotě té mlčenliv,
to opuštěnost není,
neb duchové mrtvých jako dřív,
dokud byls živ, budou v tvém snění,
kol tebe budou, vůle jich
stín hodí na tě: Budiž tich!

Noc, byť i jasná, svráští obočí
a hvězdy se svých trůnů seskočí,
z těch trůnů Nebes, kde zastkvějí
se podobné mrtvých nadějí.
Jich rudé kruhy bez paprsků všech
tvé mdlobě budou děsný žeh
a zimnicí, již budou chtít
se pro vždy na tě zavěsit.
Teď myšlenky to, jichž nestřeseš tíž,
teď visiony, jichž se nezbavíš,
tvou duši jejich neopustí davy,
jak nevymizí kapky rosy z trávy.

Dech boha — vánek — nyní ztich
a mlha táhne po vrších
jak stín, jak stín — jen nestržen,
to znamení jest — symbol jen,
jak visíc drží se na to stromech,
to teprve taj tajů všech!

Země vil

Mhavé doly – řeky kalné –
lesy jako mraky valné,
tvar jichž těžko rozeznat
pro slz ustavičný spád –
luny velké, rostou dále
menší se zas stále – stále –
každou chvilkou noci jedné
místo svoje měnící,
hasne světlo hvězd, jak zvedne
jejich tvář se truchlící.
O půlnoci jedna z nich
zamlžená víc než jiné,
nejvhodnější z ostatních,
kde let vil těch odpočine,
sklání se hle, dolů, dolů...
Se svým středem na vrcholu
vysokého předhoří,
mezitím co zahoří
obvod její a se svíjí
pružnou dole draperií
na rybníky, kláštery,
na moře, hvozd na šerý,
na duchy kol těkající
i na všecko tvorstvo spící,
které halí dálným kruhem
vlnícím se světla pruhem.
Nemá dna, ach, dna
snů jich vášeň nadšená!
Z rána pak se pozvedají,
v závoj měsíčný se nesou,
po obloze kolem hrají

s bouřemi, jež jimi třesou,
tvar jich vše i ledacos,
ba i žlutý albatros.
Užívají luny snivé
v jiný účel nežli dříve,
za své stany oblačné;
– což mně zdá se zázračné –
atomy jich, co to dím,
tají na déšť mezitím,
jehož zemští motýli
k obloze když popílí
(nenasytné znáte tvory!)
a zas k zemi v jeden spěch,
přinesly nám pestré vzory
chvějících se na křídlech!

M. L. S.

Z všech, již tvou přítomnost jak jitro zdraví –
z všech, tvoje vzdálenost kterým je nocí –
tož plným uhasnutím v nebes výši
svatého slunce – z všech, kdo v pláči stále
ti žehnají za nadějí – život – nad vše
za vzkříšení již pochované víry
v Ctnost – Pravdu – Lidskost – z všech těch, kteří leží
na Zoufalství prokletém lůžku na smrt
juž připraveni a již náhle vstali
na sladký hlas tvůj, jenž děl: „Budíž světlo!“
na sladký hlas tvůj, který doprovázel
ten serafický pohled očí Tvojich –
z všech, již ti nejvíc dlužni jsou, jichž vděčnost
jest nejvíc zbožňování rovna, – rozpomeň se
na nejvěrnějšího – jenž nejvíc vzdává
se v službu Tvou, jenž psal ty chabé řádky –
a pomni, když je psal, že chvěl se při tom,
že jeho duch s andělským duchem v styku.

Edgar Allan Poe
Havran a jiné básně

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 z 30. 7. 2013